

ERMENİSTAN'DA KADİFE DEVRİME BİR ŞANS DAHA VERİLDİ

Tutku DİLAVER

Analist

Dağlık Karabağın bir bölümü dahil işgal altındaki topraklarının Azerbaycan tarafından geri alınmasının ardından erken seçimlere sürüklenen Ermenistanda 20 Haziran Pazar günü sandıklar kuruldu. Seçimden hemen önce yapılan anketlere göre Nikol Paşinyanın partisi Sivil Sözleşme 1 puan farkla Koçaryanın liderlik ettiği Ermenistan ittifakının gerisinde kalmıştı. Ancak seçim kurulunun sonuçlarına göre Pazar günü yapılan seçimde toplam kullanılan oyların %53,96sını alan parti Sivil Sözleşme partisi oldu. Ermenistan ittifakı %21.06 oranında oy alarak ikinci, Onurluyum ittifakı ise %5.23 ile üçüncü parti oldu.[1] Ermenistan Anayasasına göre parlamentoda en az üç politik grubun (parti veya ittifak) temsil edilmesi gerekiyor[2] bu nedenle Onurluyum ittifakı %7 barajını aşamamış olmasına rağmen parlamentoya girmiş oldu. Partilere düşen koltuk sayısı da; Sivil Sözleşme partisi için 72, Ermenistan ittifakı için 27, Onurluyum ittifakı için 6 oldu. Bu durumda Başbakan Paşinyanın partisi hükümet kurabilmek için parlamentoda sahip olması gereken 2/3 çoğunluğu elde etmiş görünüyor. Dolayısıyla herhangi bir koalisyonda yer alma ihtiyacı da kalmadı.

Öte yandan bu durum rakibi Koçaryanın pek hoşuna gitmedi. Zira son yapılan anketlerde öne geçmiş gibi görünen Koçaryan için sonuçlar sürpriz niteliği taşıyordu. Kendisini sıradan bir parlamenterden ziyade yönetici olarak tanımlayan Koçaryan seçimin ertesinde yaptığı konuşmada, sonuçların hileli olduğunu ve anayasa mahkemesine itiraz edeceğini ilan etti[3].

Ermenistanda seçim sonuçlarının anketlerin ve Koçaryanın beklediğinin tersine sonuçlanmasının ardında gözardı edilen birkaç önemli husus bulunuyor. Öncelikle 2,595,334 kayıtlı seçmen olmasına karşın sandığa giden seçmen sayısı 1,278,541 kişi de kalmış görünüyor[4]. Yani seçmenin yarısından fazlası oy verme hakkını kullanmamış durumda. Geçmiş seçimlerde de benzer şekilde katılım oranlarının %45-%50 bandında düşük seviyelere sahip olduğu biliniyor. Bu durumun nedenlerinden birinin Ermenistandaki demokrasi geleneği ve seçim pratiğinin zayıflığı olduğu söylenebilir.

Buna ek olarak seçmenin seçim sistemine olan güvensizliğin ve geçmiş seçimlerde çeşitli yolsuzluklar yapıldığına dair ciddi şüphelerin bulunmasının, Ermenistan halkının seçimlere inancını büyük ölçüde etkilediği anlaşılıyor. Nitekim Ermenistan seçim sisteminin yeniden düzenlenmesi gerektiği ve seçim güvenliği konusunda adımlar Venedik Komisyonunun

tavsiyeleri doğrultusunda atılması gerektiği pek çok uluslararası kuruluş tarafından da dile getirilen bir husus.

Öte yandan 2021 seçimlerinde oy kullanan seçmen sayısına bakıldığında 2018 seçimleriyle hemen hemen aynı sayıda toplam seçmen ve oy kullanan seçmene sahip olduğu görülüyor. 2018 seçimlerinde 2.593.140 kayıtlı seçmenden yalnızca 1.260.847 kişi oy kullanmıştı[5]. İktidar partisinin içinde bulunduğu Benim Adımım ittifakı 2018 seçimlerinde %70.4 oranında oy alırken, bu seçimlerde 14 puan oy kaybederek %53.9 oranında oy aldı. Anlaşılan o ki, Ermenistandaki seçmenlerin önemli bir kısmı, Koçaryan, Sarkisyan-Vanetsyan ya da Ter-Petrosyan gibi, Ermeni seçmenin yakından tanıdığı, siyasetçilerin Ermenistana yeni bir ufuk getirebileceğine inanmamış ve sandığa gitmemiş. Öte yandan, 2018 seçimlerinde Paşinyan'ın partisine oy vermiş olan bir kısım seçmenin, muhalefetin Dağlık Karabağ konusundaki söylemlerinden etkilenerek oyunu iktidar partisine karşı kullandığı anlaşılıyor.

Seçimlere bir hafta kala yoğunlaşan mitinglerde kullanılan söylemlere bakıldığında muhalefetin Dağlık Karabağ yenilgisini öne çıkardıkları ettikleri görülüyor. Özellikle Koçaryan önderliğindeki ittifak, Başbakan Paşinyanı düşmanla ittifak yapmak ve ülkeye ihanet etmek gibi konularla suçluyordu. Koçaryan'ın savunduğu en temel konu, Ermenistan ve Dağlık Karabağın geleceği için Rusyaya yakın ilişkiler idi. Bilindiği üzere, Koçaryan'ın Rusyayla yakın şahsi ve profesyonel ilişkileri oldukça kuvvetli. Koçaryan bu durumun seçimlerde kendisine avantaj sağlayacağını düşünerek sıklıkla Rusyayla ilişkileri düzeltceği üzerinde vurgu yaptı. Ancak yapılan anketler halkın Ermenistanın geleceği için tek ortak olarak Rusyayı görmediğine işaret ediyor. Ermenistan halkı Dağlık Karabağ konusunda Rusyanın tutumunu Ermeni karşıtı olarak görüyor. Zira seçim sonuçları da bu durumu destekler nitelikte. Dağlık Karabağ çatışması sırasında Rusyayla ilişkiler konusunda payına düşen dersi alıp eskisi kadar Rus karşıtı davranmasa da Paşinyan Batılı ülkelere ve ABye yakınlığıyla biliniyor. Bu durum seçimlerin bir anlamda kaybedenlerinden birinin de Rusya olduğunu gösteriyor. Dolayısıyla Rus barış gücünün Ermeni halkına vermek istediği kurtarıcı dost ülke imajının karşılık bulmadığı, Batı imajının ise güçlendiği anlaşılıyor.

Öte yandan Paşinyan bu seçimler vasıtasıyla Dağlık Karabağdaki ve hatta Ermenistandaki durumun esas nedenlerini ve sorumlularını halka daha iyi anlatma fırsatı bulmuş görünüyor. Zira düzenlediği mitinglerde, muhalif kanadın vatana ihanet olarak tanımladığı, bölgesel yolların açılması gibi konulara değinen Paşinyan, Ermenistanın refahı için bu yolların açılmasına ihtiyaç olduğunun altını çizdi. Dağlık Karabağın etrafında işgal altında bulunan rayonların eninde sonunda geri verilmesi gerekeceği, Koçaryan ya da Sarkisyan gibi isimlerin de en başından beri bunu bildiğini ima eden açıklamalar yaptı. Ermenistan halkının bu konularda etki altında bırakılmaya çalışıldığını öne sürdü[6]. Ve sonuç olarak, Ermenistanın geleceği için başka bir alternatif olmadığını anlatmakta büyük ölçüde başarılı oldu denilebilir. Zira sandıktan çıkan sonuçlar da Ermeni seçmenin mevcut siyasi liderler ve vaatleri arasında Paşinyandan daha iyi bir alternatif göremediğine işaret ediyor. Ancak bu durum Başbakan Paşinyan'ın zafer konuşmasında belirttiği gibi bir Demir devrim[7] kazanıldığı anlamına da gelmiyor. Özetle, Ermeni seçmenlerin Paşinyana söz verdiği Kadife devrimi tamamlaması için bir şans daha verdiği ancak bunun demir devrim

denilebilecek kadar sağlam destek anlamına gelmediği çıkarımını yapmak daha doğru görünüyor.

Ülkede seçimlerden önceki gergin durum hala geçerliliğini koruyor. Paşinyan seçimlerde güvenoyu tazelemiş olsa da Cumhurbaşkanı Armen Sarkisyanla, orduyla ve bürokrasiyle arasını düzeltebilmiş değil. Özellikle seçimlere bir hafta kala Ermenistan Dışişleri Bakanlığının neredeyse bütün üst düzey yöneticilerinin istifa etmesi iktidarın yaşadığı yönetim krizin kolay kolay geçmeyeceğine işaret ediyor. Üstüne üstlük geçtiğimiz seçimlerde Meclis dışında kalan Koçaryan-Sarkisyan gibi siyasi elitler tekrar parlamentoya dönüyor. Seçim süresince iktidarın Azerbaycanla girdiği her münasebeti basına sızdırarak oy kazanmaya çalışan Koçaryan ve Sarkisyanın gelecekteki müzakereleri sabote etmesi ya da yavaşlatması olasılıklar dâhilinde görünüyor. Dolayısıyla Ermenistanda siyasi ortamın uzun bir süre yatışamayacağı, buna bağlı olarak nihai barışın sağlanmasının da zaman alacağı yorumunu yapmak şimdiden mümkün.

[1] Parliamentary election results in Armenia in June 2021, *Statistica*, 21 Haziran 2021, <https://www.statista.com/statistics/1245467/armenia-parliamentary-election-results/>.

[2] Early Parliamentary Elections, 9 December 2018- Republic of Armenia, *OSCE*, 9 Aralık 2018, <https://www.osce.org/files/f/documents/b/7/413555.pdf>.

[3] Ani Mejlumyan, Armenian opposition weighs boycott of parliament, *Eurasianet*, 22 Haziran 2021, <https://eurasianet.org/armenian-opposition-weighs-boycott-of-parliament>.

[4] Protocol of the results of the elections to the National Assembly, *Central Electoral Commission- Republic of Armenia*, 20 Haziran 2021, <https://res.elections.am/images/doc/20.06.21n.pdf>.

[5] Early Parliamentary Elections, 9 December 2018- Republic of Armenia, *OSCE*.

[6] Pashinyan: Today there are more opportunities to resolve the Karabakh issue, *Arminfo*, 8 Haziran 2021, https://arminfo.info/full_news.php?id=63202&lang=3.

[7] At least 60% of Citizen vote for Civil Contract Party- Pashinyan, *ArmenPress*, 16 June 2021, <https://armenpress.am/eng/amp/1055579>.

Yazar Hakkında :

Tutku Dilaver, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden 2015 yılında mezun olmuştur. 2020 yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalına bağlı Kafkasya Çalışmaları Programında tezli yüksek lisansını

tamamlamıştır. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

2017 Ağustos ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinde (AVİM) başladığı 6 aylık uygulamalı eğitim programını tamamlamış, Misafir Araştırmacı olarak AVİM □ katılmıştır. 2019-2023 yılları arasında AVİM'de Analist olarak çalışmıştır.

Atıfta bulunmak için: DİLAVER, Tutku. 2026. "ERMENİSTAN'DA KADİFE DEVRİME BİR ŞANS DAHA VERİLDİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2021 / 40. Haziran 28. Erişim Haziran 28, 2026. <https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/ERMENISTAN-DA-KADIFE-DEVRIME-BIR-SANS-DAHA-VERILDI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır